

GREGOR MENDEL

ZAKON O DOMINANCI

Mendlova opazovanja, hipoteze in eksperimentalna preverjanja, so omogočila oblikovanje prve znanstvene teorije o prenosu dednih znakov.

Avstrijski menih in naravoslovec **Gregor Mendel** (1822 – 1884) je utemeljitelj **genetike**, vede, ki preučuje zakonitosti dedovanja.

Mendlove ugotovitve so še danes veljavne.

Imel je sicer srečo, da je za svoje eksperimente izbral prav grah, ki ima dobro ločljive lastnosti in je diploidna rastlina.

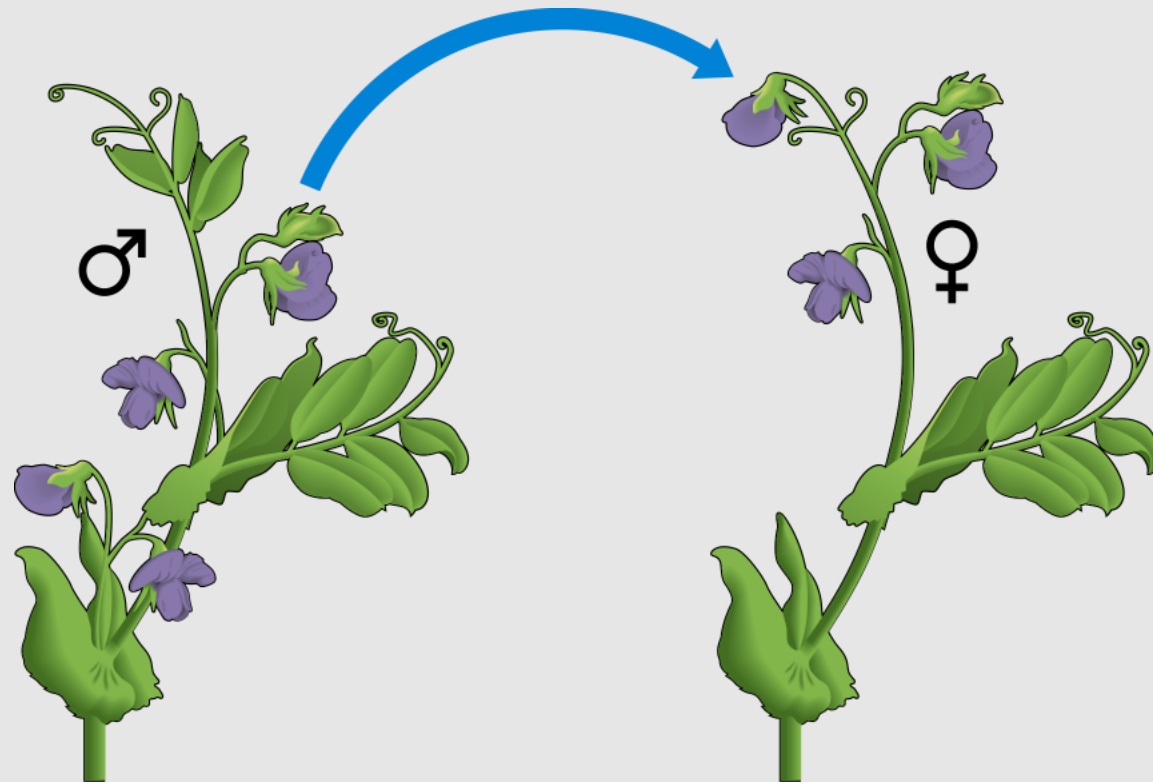
Če bi Mendel po nesrečnem naključju izbral poliploidno rastlino (z več kot dvema garniturama kromosomov), se njegovi eksperimenti morda ne bi tako srečno končali.

Grah (*Pisum sativum*)

Križanje

je oploditev spolne celice ene rastline
s spolno celico druge rastline.

Pri križanju imenujemo starše
parentalna generacija P,
potomce križanja pa
filialna generacija F₁.

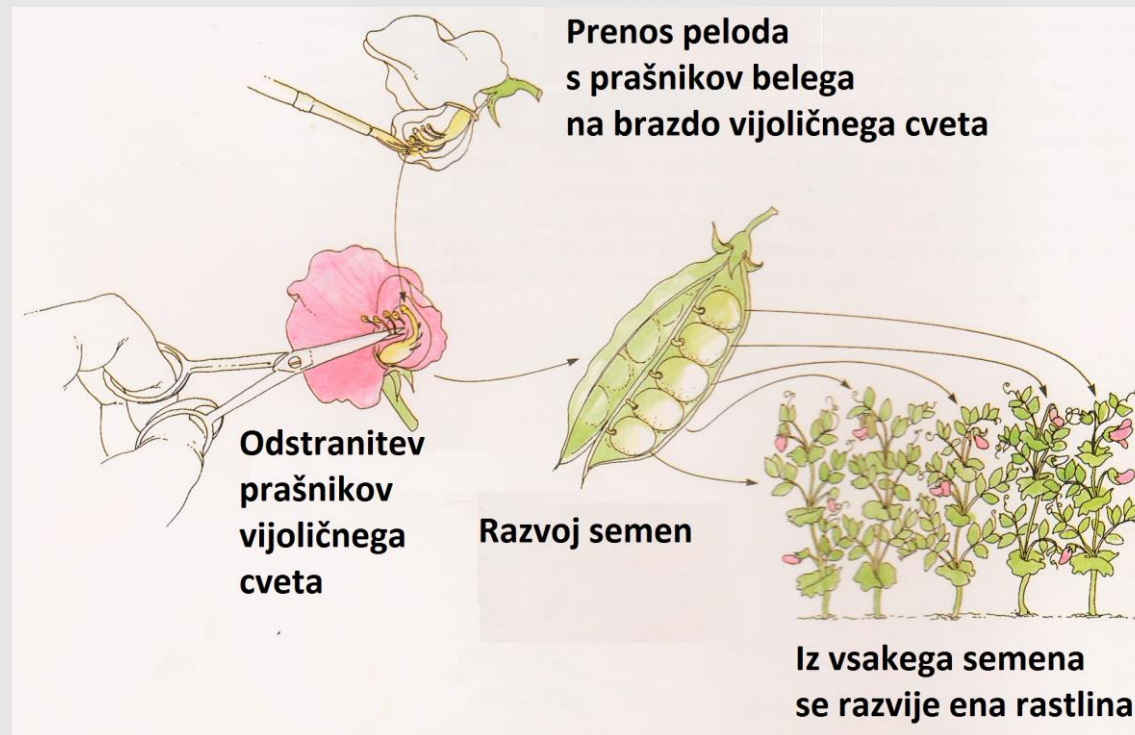
Moški spol označuje simbol

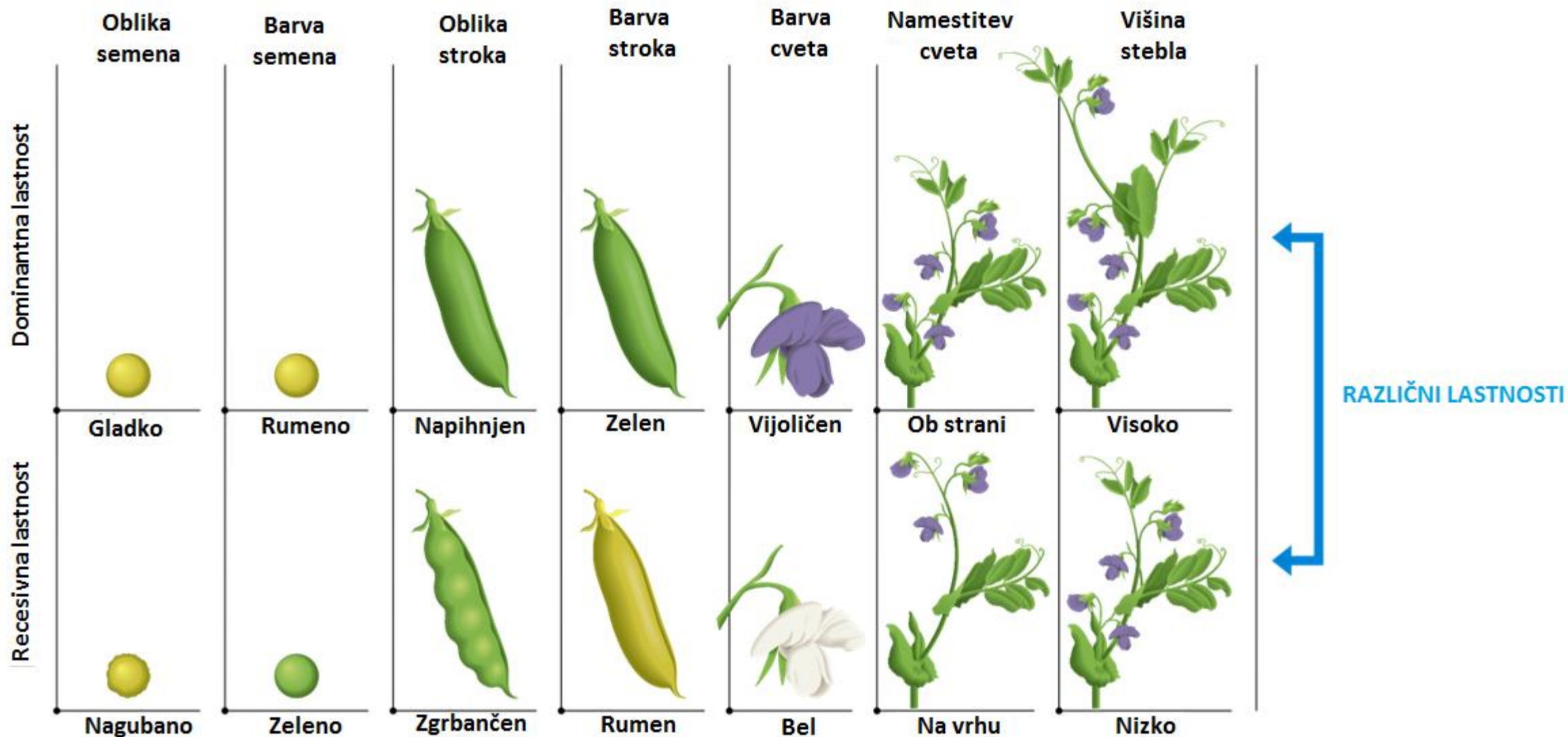
Ženski spol označuje simbol

Mendel je rastline križal tako,
da je npr. rastlini z vijoličnim cvetom odrezal prašnike
in s čopičem prenesel pelod s prašnikov belega
na brazdo vijoličnega cveta.
Nato je opazoval značilnosti potomcev rdečega cveta.

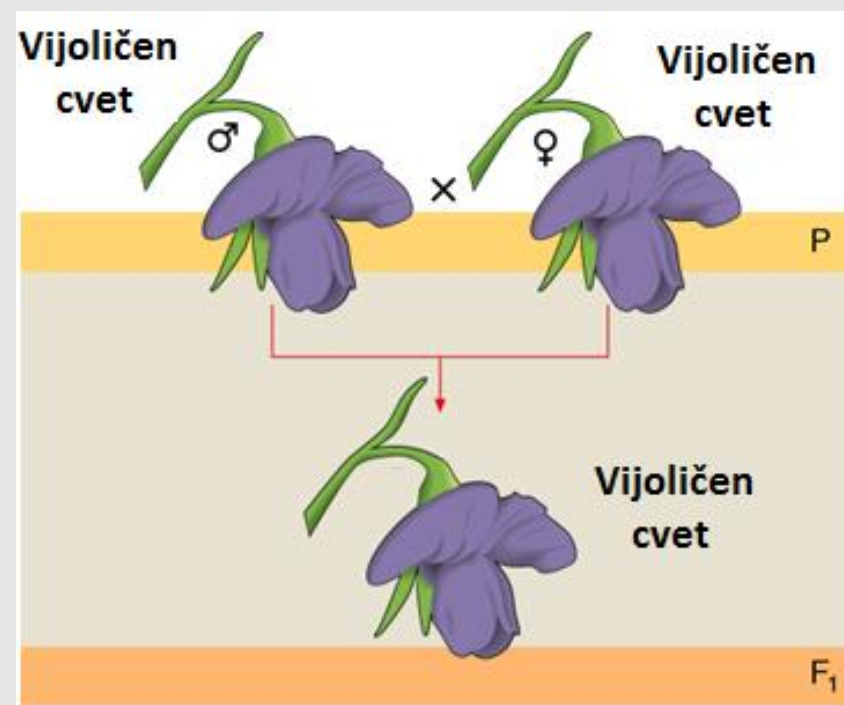
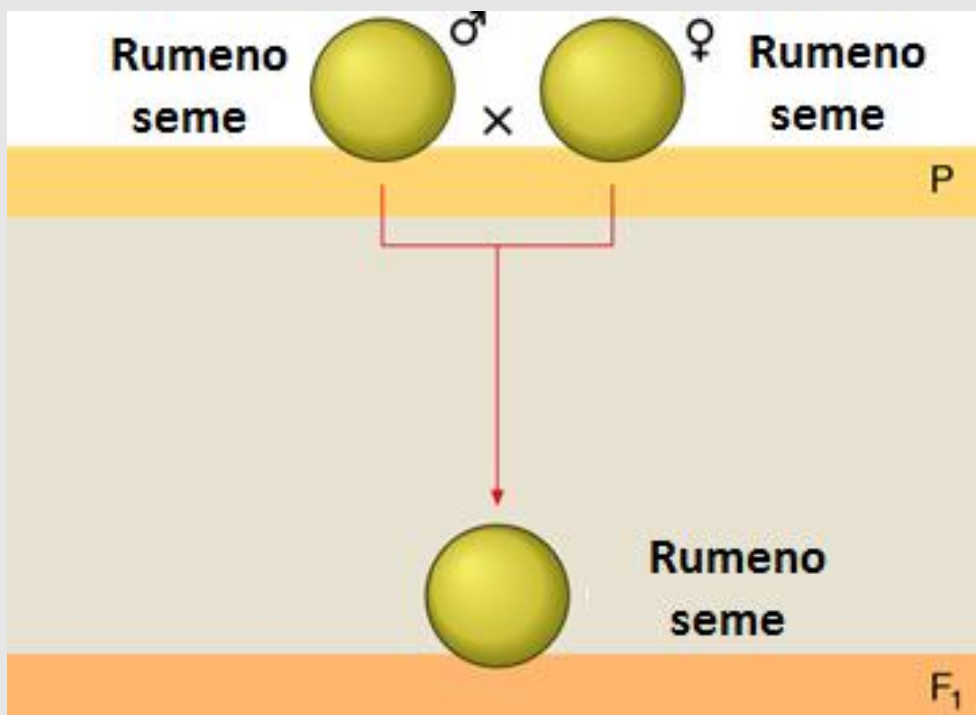

Lastnosti osebkov (oblika, barva, struktura,...) se prenašajo iz prednikov na potomce.

Sorte, pri katerih rastline
dosledno kažejo neko lastnost,
imenujemo
čiste linije.

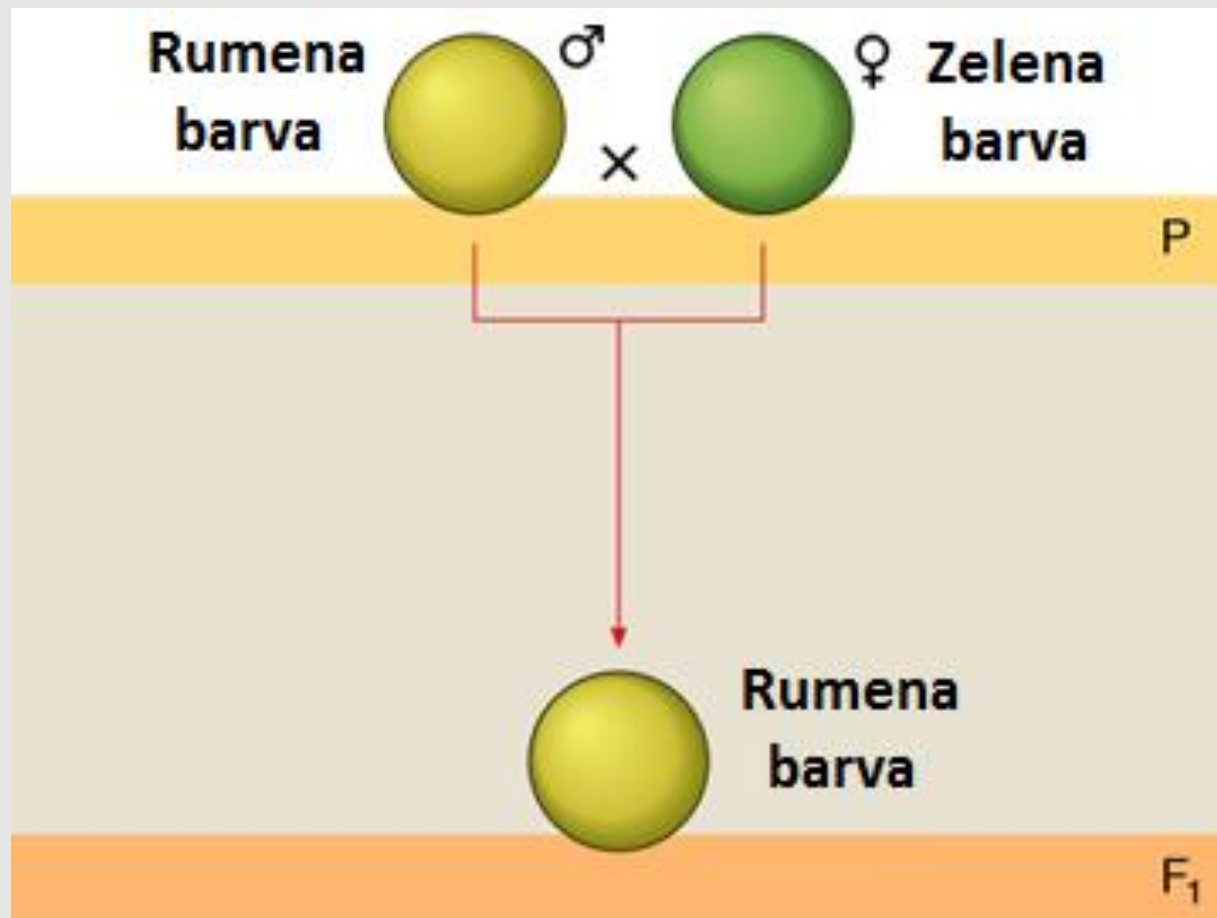

ZAKON O DOMINANCI

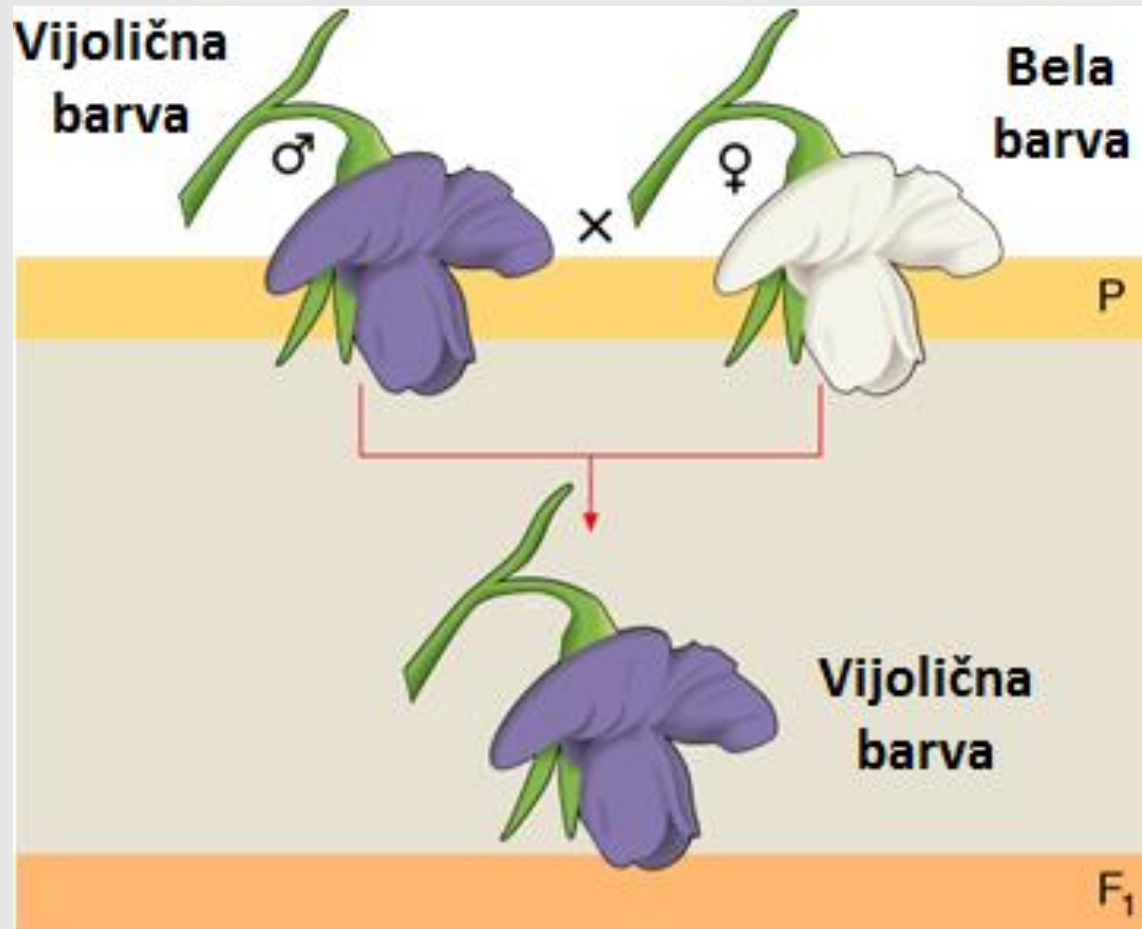
Če prekržamo dve čisti liniji
z različnima lastnostma,
bodo vsi potomci prve filialne generacije
imeli isto lastnost, ki jo je Mendel imenoval
dominantna lastnost.

Lastnost, ki je ostala prikrita,
je imenoval
recesivna lastnost.

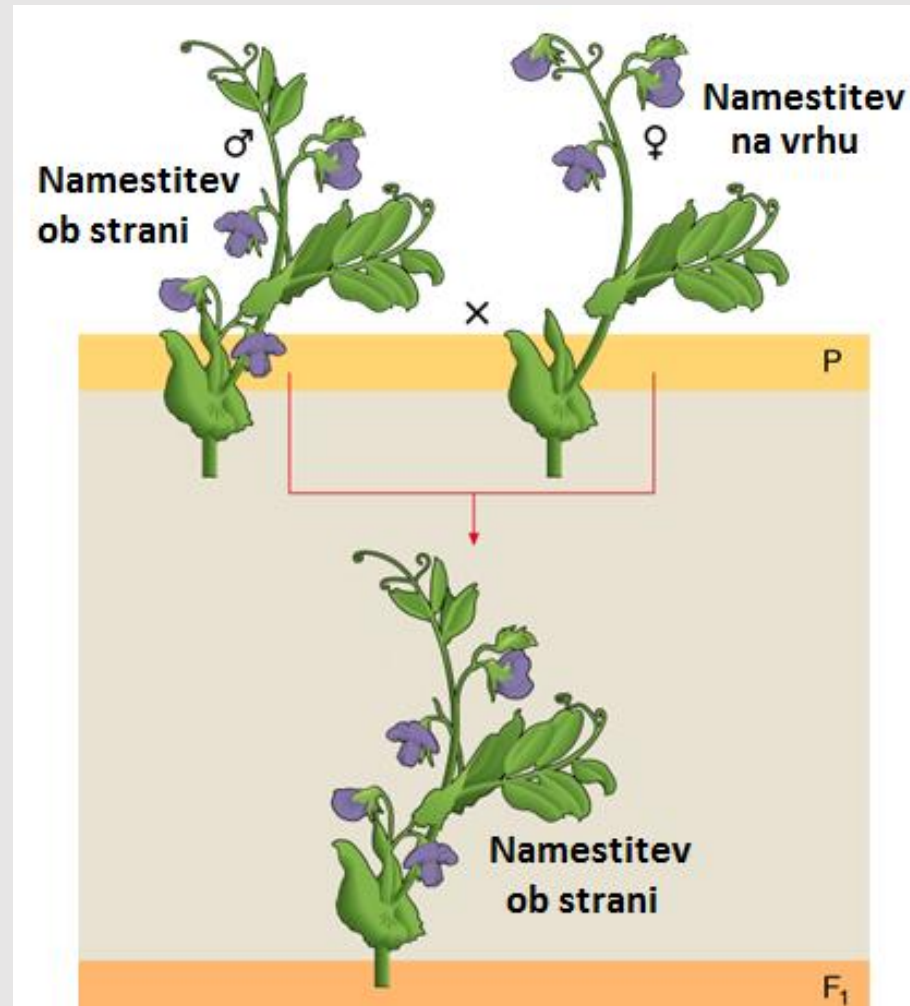
Za *barvo semena* velja, da
je rumena barva dominantna nad zeleno.

Za *barvo cveta* velja, da je vijoličasta barva dominantna nad belo.

Za *namestitev cveta* velja, da je namestitev ob strani dominantna nad namestitvijo na vrhu.

Vzdevek **dominanten**
ne pomeni premoči
nad **recesivnim**.

